

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 17 Ιανουαρίου 2020 με την εξής σύνθεση:
Γερασιμούλα- Μαρία Δρακονταειδή, Πρόεδρος, Ειρήνη Αψοκάρδου
Εισηγήτρια και Μαργαρίτα Κανάβα, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 9-12-2019 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό
Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
(ΑΕΠΠ) 1514/10.12.2019 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και
τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στην ...,
οδός ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
... (ΔΕΥΑ...) (εφεξής «αναθέτων φορέας»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...Α.Ε.» (εφεξής
«παρεμβαίνουσα»), με έδρα το ..., οδός ..., αριθμ. ..., όπως νόμιμα
εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται να: 1)
ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 102/2019 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του
αναθέτοντος φορέα, 2) γίνει δεκτό ότι μη νόμιμα έγινε δεκτή η παρεμβαίνουσα
στον διαγωνισμό και να αποκλεισθεί και 3) ανακηρυχθεί η ίδια προσωρινή
ανάδοχος του έργου.

Με την παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της
ως άνω προσφυγής και τη διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1.Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 10.850 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., το από 6-12-2019 αποδεικτικό τραπεζικής συναλλαγής της Τράπεζας EUROBANK για την πληρωμή του εν λόγω παραβόλου και εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης). Το ποσό του παραβόλου υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ήτοι 2.170.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ.

2.Επειδή ο αναθέτων φορέας με την υπ' αριθμ. πρωτ. ...Διακήρυξη προκήρυξε ανοιχτή διαδικασία για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ...» (CPV 45232130-2), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), εκτιμώμενης αξίας 2.690.800 ευρώ με ΦΠΑ.

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 24-10-2019 (Α.Δ.Α.Μ. ...) καθώς και στην διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ

4. Επειδή η ΔΕΥΑ ...ιδρύθηκε σε εφαρμογή του Ν.1069/1980 σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του οποίου, « οι Δ.Ε.Υ.Α., εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, είναι υπεύθυνες για: α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος που καλείται «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων Δήμων και την παραγωγή του προϊόντος που καλείται «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία, γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των έργων υδροληψίας, έργων επεξεργασίας νερού,

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

δικτύων μεταφοράς νερού, δικτύων διανομής ύδρευσης, δικτύων αποχέτευσης ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων, μονάδων επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, διατάξεων διάθεσης του προϊόντος της περίπτωσης β', καθώς και μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης του υπολείμματος των ανωτέρω διαδικασιών επεξεργασίας της περιοχής αρμοδιότητάς τους». Ως εκ τούτου, η διαδικασία ανάθεσης διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ δυνάμει του άρθρου 222 παρ.2 σε συνδυασμό με το άρθρο 230 του Ν. 4412/2016.

5.Επειδή ο διαγωνισμός που προκήρυξε ο αναθέτων φορέας ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθ. 345 του ν. 4412/2016.

6.Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 9-12-2019 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους προσφέροντες μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 27-11-2019, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

7. Επειδή η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή, θεμελιώνει, έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και προσωρινής αναδόχου, ως δεύτερη θέση στη σειρά μειοδοσίας, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς της (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Περαιτέρω, η προσφεύγουσα αιτείται να αποκλεισθεί η παρεμβαίνουσα, αίτημα το οποίο, καθ' ερμηνείαν, αφορά στην ακύρωση της προσβαλλόμενης και, ως εκ τούτου, είναι παραδεκτό. Η προσφεύγουσα αιτείται, επίσης, να ανακηρυχθεί η ίδια προσωρινή ανάδοχος του έργου, ωστόσο το αίτημα αυτό απαραδέκτως προβάλλεται, καθώς η ΑΕΠΠ επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνει ολικώς ή μερικώς την προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνει την παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 367 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και δεν έχει εξουσία να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής (ΕΑ ΣτΕ 54/2018).

8. Επειδή στις 10-12-2019 ο αναθέτων φορέας προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς όλους τους συμμετέχοντες δια μέσω της του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

9.Επειδή με την με αρ. 1893/2019 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε ο αναθέτων φορέας να υποβάλει τις απόψεις του επί της υπό εξέταση προσφυγής.

10. Επειδή στις 19-12-2019 ο αναθέτων φορέας απέστειλε τις απόψεις της στην ΑΕΠΠ μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, επί της υπό εξέταση προσφυγής, τις οποίες κοινοποίησε αυθημερόν στην προσφεύγουσα.

11. Επειδή η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 19-12-2019 με αρ. ΓΑΚ ΑΕΠΠ ΠΑΡ. 1357/2019 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 10-12-2019 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 και με προφανές έννομο συμφέρον αιτείται τη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης με την οποία και κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος.

12. Επειδή η προσφεύγουσα στις 11.1.2020 απέστειλε στην ΑΕΠΠ μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπόμνημα επί των απόψεων του αναθέτοντος φορέα. Το ως άνω υπόμνημα κατατέθηκε εμπροθέσμως σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, όπως αυτό προστέθηκε με το ν. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-4-2019), δοθέντος ότι η συζήτηση για την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής ορίσθηκε στις 17.1.2020 και, ως εκ τούτου, λαμβάνεται υπόψη από το αποφασίζον Κλιμάκιο. Περαιτέρω, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, υπόμνημα υποβάλλεται αποκλειστικά και μόνο προς αντίκρουση των απόψεων και της συμπληρωματικής αιτιολογίας της αναθέτουσας αρχής. Επομένως, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, η προσφεύγουσα απαραδέκτως προβάλλει στο υπόμνημά του ισχυρισμούς προς αντίκρουση της ασκηθείσας παρέμβασης.

13. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

14. Επειδή στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία έλαβαν μέρος έντεκα οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και η παρεμβαίνουσα, οι οποίες κατέθεσαν τις υπ' αριθμόν συστήματος 135973 και 136070 προσφορές τους αντίστοιχα. Με την προσβαλλόμενη εγκρίθηκε το από 27-11-2019 Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού και αναδείχθηκε η παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχος με μέση έκπτωση προσφοράς 50,45% ως μειοδότη ενώ η προσφεύγουσα κατατάχθηκε δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας με μέση έκπτωση 49,77 % και στο οποίο αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι : *«Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού έκανε έλεγχο, κατά σειρά μειοδοσίας, των δικαιολογητικών συμμετοχής (όπως ορίζονται στο άρ. 24.2 της διακήρυξης) αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Επίσης, προχώρησε στον έλεγχο εγκυρότητας των εγγυητικών επιστολών*

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

συμμετοχής όλων των οικονομικών φορέων. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε η εγκυρότητα του συνόλου των εγγυητικών επιστολών που κατατέθηκαν. Η Ε.Δ έλαβε υπόψη ότι η υποχρέωση προσκόμισης πρωτότυπης εγγυητικής επιστολής δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) οι οποίες φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή».

15. Επειδή η προσφεύγουσα ισχυρίζεται στην προσφυγή της ότι: « [...] ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ ΛΟΓΟΙ - ΜΗ ΝΟΜΙΜΗ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

Η Διακήρυξη του διαγωνισμού ως προς την υποχρέωση προσκόμισης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, ορίζει τα εξής:

Άρθρο 15: Εγγύηση συμμετοχής

15.1 Για την συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείται η κατάθεση από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, κατά τους όρους της παρ. 1 α) του άρθρου 302 του ν. 4412/2016, εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, που ανέρχεται στο ποσό των 43.000,00 Ευρώ. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.

15.2 Οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής περιλαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 302 παρ.4 του ν. 4412/2016, κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία :

α) την ημερομηνία έκδοσης,

β) τον εκδότη,

γ) τον κύριο του έργου ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ...προς τον οποίο απευθύνονται,

δ) τον αριθμό της εγγύησης,

ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,

στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης),

ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου,

η) τα στοιχεία της διακήρυξης (αριθμός, έτος, τίτλος έργου) και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται.

15.3 Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 19 της παρούσας, ήτοι μέχρι 14-09-2020, άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

15.4 Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, υπέρ του κυρίου του έργου, μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής και στις περιπτώσεις του άρθρου 4.2 της παρούσας. Η ένσταση του αναδόχου κατά της απόφασής δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγυήσεως.

15.5 Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 302 του ν. 4412/2016.

Το άρθρο 24 της Διακήρυξης ορίζει ότι: 24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους:

(α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»

(β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά»

σύμφωνα με τα κατωτέρω:

24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού,

να περιέχει τα ακόλουθα:

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

- α) το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ)
- β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας.

Το άρθρο 3.5. της Διακήρυξης ορίζει: «3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.).»

Κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

Από τις ανωτέρω διατάξεις της Διακήρυξης, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον διαγωνισμό, συνάγεται ότι έκαστος διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας είναι υποχρεωμένος επί ποινή

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

αποκλεισμού, να υποβάλει με την προσφορά του το ΤΕΥΔ και την εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει μόνο για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) που φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 72 παρ. 3 του Ν. 4412/2016, στην οποία παραπέμπει το άρθρο 15.1. της σχετικής διακήρυξης, οι διαγωνιζόμενοι δικαιούνται να προσκομίσουν εγγυητικές επιστολές εκδόσεως ΤΜΕΔΕ (που διαδέχθηκε το ΕΤΑΑ-ΤΣΜΕΔΕ, το οποίο αναφέρεται στην εν λόγω διάταξη). Όπως άλλωστε προκύπτει από σχετική ανακοίνωση του ΤΜΕΔΕ, αναρτημένη στην ιστοσελίδα του, το υπόψη Ταμείο εκδίδει αποκλειστικά και μόνο ψηφιακά υπογεγραμμένες ηλεκτρονικές εγγυητικές επιστολές. Στην περίπτωση των ηλεκτρονικών εγγυητικών επιστολών δεν υφίσταται έντυπο «πρωτότυπο» (με την καθιερωμένη - συνήθη έννοια), παρά μόνο ηλεκτρονικό αρχείο .pdf με προηγμένη – εγκεκριμένη ψηφιακή υπογραφή (πρβλ. την υπ' αριθ 540/2018 απόφαση της ΑΕΠΠ).

Στο άρθρο 12 παρ 1.2.1.2. της υπ' αριθ. της ΚΥΑ 117384/2017 (ΦΕΚ Β' 3821/31.10.2017), στην οποία παραπέμπει, ρητώς, το άρθρο 7.1. της σχετικής διακήρυξης, ορίζεται ότι «δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από τον Ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων».

Κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 4013/2011 εκδόθηκε και η υπ' αριθ. 127/2017 απόφαση της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΦΕΚ Β' 4534/21-12-2017), το άρθρο 3.5.β. της οποίας προβλέπει τα ακόλουθα: «Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

περιγράφεται κατωτέρω: α) ... β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), οι οποίες φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή». Οι ανωτέρω διατάξεις είναι σαφείς και ανεπίδεκτες παρερμηνείας. Εξαίρεση από την υποχρέωση προσκόμισης εντός τριών εργασίμων ημερών τάσσεται μόνο για τις ψηφιακά υπογεγραμμένες ηλεκτρονικές εγγυητικές επιστολές που φέρουν προηγμένη ψηφιακή – ηλεκτρονική υπογραφή.

Στην προκειμένη περίπτωση ο οικονομικός φορέας «...Α.Ε.» δεν υπέβαλε ψηφιακά υπογεγραμμένη ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή. Συγκεκριμένα υπέβαλε στο Φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής του την υπ' αριθμ. e-60588/12-11-2019 εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ ποσού 43.000,00€, η οποία ήταν σαρωμένη (σκαναρισμένη) από την αρχικώς εκδοθείσα ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή που εξέδωσε το ΤΜΕΔΕ και δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή.

Ειδικότερα, έχει κριθεί (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 768,2019, 182/2017, 278/2018), ότι κατά το άρθρο 2 του ΠΔ 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), ένα ηλεκτρονικό έγγραφο φέρει ψηφιακή υπογραφή, όταν κατά άνοιγμα του εγγράφου στην οθόνη ενός ηλεκτρονικού μέσου, ανοίγει και η δυνατότητα, μέσω της διαλειτουργικότητας είτε της ορατής απεικόνισης της ψηφιακής υπογραφής (του σχηματισμού αυτής) επί του εγγράφου είτε του ίδιου του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου, οιοσδήποτε να προβεί στον έλεγχο της επαλήθευσης της υπογραφής, κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ, δηλαδή να διερευνήσει τις «ιδιότητες υπογραφής», το όνομα και τα στοιχεία του «υπογράφοντος», αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης, αν το ψηφιακό πιστοποιητικό είναι σκληρής αποθήκευσης, μέχρι τότε ισχύει και αν το έγγραφο έχει τροποποιηθεί από την θέση της ψηφιακής υπογραφής και μετά. Εφόσον, κατά τον έλεγχο αυτό, διαπιστωθεί ότι στο έγγραφο έχει τεθεί προηγμένη ηλεκτρονική (ψηφιακή) υπογραφή που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, το έγγραφο θεωρείται νομίμως υπογεγραμμένο, έχει δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με το έγγραφο που φέρει ιδιόχειρη υπογραφή και έχει ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοση του και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωσή του. Αντίθετα, εφόσον κατά τον έλεγχο αυτό, διαπιστωθεί ότι είτε δεν εμφανίζονται καθόλου στοιχεία είτε ότι τα στοιχεία του υπογράφοντος δεν συνδέονται με έγκυρο και ισχύον πιστοποιητικό είτε ότι έχουν αλλοιωθεί τα δεδομένα του εγγράφου μετά την θέση της υπογραφής, τότε το έγγραφο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι νομίμως υπογεγραμμένο, κατά τους προαναφερόμενους όρους του νόμου και της διακήρυξης (πρβλ. ΑΕΠΠ 504/2018, σκ. 11). Τέτοια περίπτωση συντρέχει προεχόντως όταν το έγγραφο φέρει μόνον τη σχηματική απεικόνιση ψηφιακής υπογραφής, η οποία κατά το πάτημα «κλικ» του δείκτη του ποντικιού επ' αυτής δεν έχει καμία διαλειτουργικότητα, την οποία δεν έχει ούτε το ίδιο το έγγραφο, όπως αν ήταν ηλεκτρονικά, ψηφιακά υπογεγραμμένο, κάτι που ακριβώς συμβαίνει με την υπ' αριθμ. e-60588/12-11-2019 εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ ποσού 43.000,00€, που προσκόμισε ο ως άνω οικονομικός φορέας. Η εν λόγω εγγυητική υποβλήθηκε κατά τρόπο, ώστε, κατά το άνοιγμά της στην οθόνη ενός ηλεκτρονικού μέσου, καμία διαλειτουργικότητα δεν έχει και –επιπλέον– καμία διαλειτουργικότητα δεν έχει ούτε η ορατή απεικόνιση της ψηφιακής υπογραφής (του σχηματισμού αυτής) που αυτή φέρει, ώστε κάποιος δεν δύναται να προβεί στον έλεγχο της επαλήθευσής της, κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ. Και τούτο, διότι δεν είναι νομίμως υπογεγραμμένη. Έτσι, όμως, το έγγραφο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι φέρει ιδιόχειρη υπογραφή με ισχύ πρωτοτύπου, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωσή του. Αντιθέτως πρόκειται για ένα απλό αντίγραφο εγγυητικής επιστολής

Υπό τα δεδομένα αυτά η προσφορά του ως άνω διαγωνιζόμενου ήταν

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

διττά πλημμελής και αποκλειστέα για τους εξής λόγους:

A) Επειδή η εγγυητική επιστολή που προσκομίσθηκε του ΤΜΕΔΕ ήταν πλημμελής και μη νόμιμη – έγκυρη αφού, ενώ το ίδιο το ΤΜΕΔΕ βεβαιώνει (βλέπε συνημμένη στην παρούσα εκτύπωση της ιστοσελίδας του) ότι εκδίδει αποκλειστικά ηλεκτρονικές εγγυητικές επιστολές που φέρουν προηγμένη ψηφιακή – ηλεκτρονική υπογραφή, η εγγυητική επιστολή που υπέβαλε η ...Α.Ε. δεν έφερε τέτοια (κατά τα ήδη ανωτέρω αναφερθέντα) και κατά συνέπεια δεν ήταν έγκυρη ως ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή εκδοθείσα από το ΤΜΕΔΕ.

Πέραν αυτού, ήταν απολύτως ανυπόγραφη και δεν δέσμευε το εκδόν πιστωτικό ίδρυμα ούτε εξασφάλιζε την αναθέτουσα αρχή: ειδικότερα δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τα ανωτέρω, της οποίας η εγκυρότητα να μπορεί να διαπιστωθεί από την αναθέτουσα αρχή και από κάθε τρίτον. Ως εκ τούτου η υποβληθείσα από τον ως άνω φορέα εγγυητική επιστολή συμμετοχής ήταν απολύτως ανυπόγραφη εφόσον δεν έφερε ούτε ηλεκτρονική ούτε φυσική υπογραφή εκπροσώπου του εκδόντος πιστωτικού οργανισμού (ΤΜΕΔΕ).

Συμπερασματικά ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν μπορεί να θεωρηθεί καν ότι υπέβαλε με την προσφορά του εγγυητική επιστολή συμμετοχής αλλά ένα έγγραφο απολύτως ανυπόγραφο που δεν συνιστούσε έγγραφο αφού έλειπε παντελώς το βασικό στοιχείο του εγγράφου, ήτοι η υπογραφή του εκδότη του (είτε φυσική είτε ηλεκτρονική).

Επομένως δεν τίθεται καν ζήτημα προσκόμισής της εντός τριών εργασίμων ημερών όπως συμβαίνει με τις λοιπές συνήθεις (μη ηλεκτρονικές) εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, αλλά επεβάλλετο ο άμεσος αποκλεισμός της οικείας προσφοράς από την αναθέτουσα αρχή, κάτι που παρανόμως δεν συνέβη με την προσβαλλόμενη.

B) Σε κάθε περίπτωση και επικουρικώς, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι πάντως καταρχήν υπεβλήθη η ως άνω εγγυητική επιστολή, και πάλι, εφόσον δεν έφερε ηλεκτρονική υπογραφή δεν συνιστούσε εγγυητική επιστολή συμμετοχής ηλεκτρονικής έκδοσης και ως εκ τούτου όφειλε ο διαγωνιζόμενος

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

να προσκομίσει το πρωτότυπο αυτής εντός τριών εργασίμων ημερών στην αναθέτουσα αρχή, όπως ορίζει ρητώς το άρθρο 3.5 β για τις συνήθειες (μη ηλεκτρονικές) εγγυητικές επιστολές συμμετοχής. Όμως, ο αναδειχθείς ως προσωρινός ανάδοχος ...Α.Ε. παρέλειψε να πράξει τούτο. Κατά συνέπεια η προσφορά του έπρεπε σε κάθε περίπτωση να αποκλεισθεί, δεδομένου ότι εξαίρεση από την υποχρέωση προσκόμισης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής εντός τριών (3) εργασίμων ημερών στην αναθέτουσα αρχή εισάγεται μόνο για τις εγγυητικές επιστολές ηλεκτρονικής έκδοσης πλην, όμως, η κατατεθείσα από την ...Α.Ε. δεν ήταν τέτοια, εφόσον δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά τα άνω. Ενόψει όλων των ανωτέρω η εν λόγω διαγωνιζόμενη δεν προσκόμισε και οπωσδήποτε δεν προσκόμισε κατά τρόπο νόμιμο εγγυητική επιστολή συμμετοχής στον διαγωνισμό και σε κάθε περίπτωση δεν προσκόμισε αυτήν εντός τριών εργασίμων ημερών στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής.

Επομένως η προσφορά της ως άνω εταιρείας ήταν μη νόμιμη και έπρεπε να απορριφθεί, παρανόμως δε έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία πρέπει να ακυρωθεί κατά τούτο [...].».

16. Επειδή ο αναθέτων φορέας στις απόψεις του αναφέρει αυτολεξεί τα κάτωθι: «[...]ΠΑΡΑΔΕΚΤΟ ΑΣΚΗΘΕΙΣΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ:

Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα εταιρεία παραλείπει καταφανώς ν' αναφερθεί στην ύπαρξη προσωπικού, άμεσου και ενεστώτος έννομο συμφέροντος αλλά και στην ίδια τη βλάβη που τυχόν υφίσταται δια της προσβαλλόμενης πράξης, τα οποία συνιστούν στοιχείο του καταρχήν

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

παραδεκτού της προσφυγής (αοριστία που την καθιστά και εν όλω αόριστη). Τουναντίον, εξαντλείται στη μνεία του ποσοστού έκπτωσής της, ήτοι του 49,77%, χωρίς ν' αναφέρει εάν η συμμετοχή της κρίθηκε από την επιτροπή μας ως αποδεκτή. **ΝΟΜΩ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ ΒΑΣΙΜΟ ΑΣΚΗΘΕΙΣΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ**

Σύμφωνα με το μοναδικό ισχυρισμό της προσφεύγουσας η υπ' αριθμ. 102/2019 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΥΑ ..., με την οποία εγκρίθηκε το από 27.11.2019 Πρακτικό Ι της αρμόδιας επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού της προαναφερθείσας για την εκτέλεση του έργου «ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ...» δέον ν' ακυρωθεί καθ' ότι «ο οικονομικός φορέας «...Α.Ε.» δεν υπέβαλε ψηφιακά υπογεγραμμένη ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή. Συγκεκριμένα υπέβαλε στο Φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής του την υπ' αριθμ. ε60588/12-11-2019 εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ ποσού 43.000,00€, η οποία ήταν σαρωμένη (σκαναρισμένη) από την αρχικώς εκδοθείσα ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή που εξέδωσε το ΤΜΕΔΕ και δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή». Ως προς τον ισχυρισμό αυτό λεκτέα τυγχάνουν τα παρακάτω:

1. Το άρθρο 3.5. της Διακήρυξης ορίζει ότι: «Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω: α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.).»

2.Σύμφωνα με το από 27/11/2019 πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού: «...Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού έκανε έλεγχο, κατά σειρά μειοδοσίας, των δικαιολογητικών συμμετοχής (όπως ορίζονται στο άρ. 24.2 της διακήρυξης) αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Στη συνέχεια, προχώρησε στον έλεγχο εγκυρότητας των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής όλων των οικονομικών φορέων. Από την ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΤΜΕΔΕ διαπιστώθηκε η εγκυρότητα του συνόλου των εγγυητικών επιστολών που κατατέθηκαν στο ΤΜΕΔΕ και εκτυπώθηκαν οι αντίστοιχες βεβαιώσεις εγκυρότητας.

Συγκεκριμένα με το αρ. 48662-20/11/2019 έγγραφο του ΤΜΕΔΕ προς την ΔΕΥΑ ...βεβαιώνεται η εγκυρότητα της αρ. 60588 Εγγυητικής επιστολής που αφορά τον οικ. φορέα «...Α.Ε.».

Πέραν των ως άνω να σημειωθεί πως κατ' άρθρο 15 της Διακήρυξης η Εγγυητική Επιστολή δέον να φέρει, κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την ημερομηνία έκδοσης,
- β) τον εκδότη,
- γ) τον κύριο του έργου ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ...προς τον οποίο απευθύνονται,
- δ) τον αριθμό της εγγύησης,
- ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,
- στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης),
- ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου,
- η) τα στοιχεία της διακήρυξης (αριθμός, έτος, τίτλος έργου) και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών,

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται.

Συνάγεται εκ των ως άνω, πως το κατατεθέν από τον οικονομικό φορέα έγγραφο εγγυητικής επιστολής συμμετοχής του ΤΜΕΔΕ είναι απόλυτα σύμφωνο με τα αναγραφέντα στο άρθρο 15 της διακήρυξης εννοιολογικά ταυτόσημης με την παρ. 4 του άρθρου 72 του Ν. 4412/2016 και σύμφωνα με αναλυτικούς όρους που αναγράφονται σε αυτό. Επειδή, ειδικότερα, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του άρθρου 18 του Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτό καθιερώνει στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Επειδή από το κατατεθέν από τον οικονομικό φορέα έγγραφο εγγυητικής επιστολής συμμετοχής του ΤΜΕΔΕ η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζεται πλήρως.

Για τους ανωτέρω λόγους η υπό κρίση προσφυγή της εταιρείας που φέρει την επωνυμία «...» τυγχάνει νόμω κι ουσία αβάσιμη [...].».

17. Επειδή η προσφεύγουσα με το υπόμνημά της υποστηρίζει ότι : «[...] Οι εν λόγω απόψεις είναι απολύτως άσχετες με το αντικείμενο της προδικαστικής προσφυγής και με τους προβαλλόμενους λόγους.

Με την προδικαστική μας προσφυγή συνοπτικά προβάλαμε ότι ο οικονομικός φορέας «...Α.Ε.» δεν υπέβαλε ψηφιακά υπογεγραμμένη ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή. Συγκεκριμένα υπέβαλε στο Φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής του την υπ' αριθμ. e- 60588/12-11-2019 εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ ποσού 43.000,00€, η οποία ήταν σαρωμένη (σκαναρισμένη) από την αρχικώς εκδοθείσα ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή που εξέδωσε το ΤΜΕΔΕ και δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή.

Υπό τα δεδομένα αυτά η προσφορά του ως άνω διαγωνιζόμενου ήταν διττά πλημμελής και αποκλειστέα για τους εξής λόγους:

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Α) Επειδή η εγγυητική επιστολή που προσκομίσθηκε του ΤΜΕΔΕ ήταν πλημμελής και μη νόμιμη – έγκυρη αφού, ενώ το ίδιο το ΤΜΕΔΕ βεβαιώνει (βλέπε συνημμένη στην παρούσα εκτύπωση της ιστοσελίδας του) ότι εκδίδει αποκλειστικά ηλεκτρονικές εγγυητικές επιστολές που φέρουν προηγμένη ψηφιακή – ηλεκτρονική υπογραφή, η εγγυητική επιστολή που υπέβαλε η ...Α.Ε. δεν έφερε τέτοια (κατά τα ήδη ανωτέρω αναφερθέντα) και κατά συνέπεια δεν ήταν έγκυρη ως ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή εκδοθείσα από το ΤΜΕΔΕ.

Πέραν αυτού, ήταν απολύτως ανυπόγραφη και δεν δέσμευε το εκδόν πιστωτικό ίδρυμα ούτε εξασφάλιζε την αναθέτουσα αρχή: ειδικότερα δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τα ανωτέρω, της οποίας η εγκυρότητα να μπορεί να διαπιστωθεί από την αναθέτουσα αρχή και από κάθε τρίτον. Ως εκ τούτου η υποβληθείσα από τον ως άνω φορέα εγγυητική επιστολή συμμετοχής ήταν απολύτως ανυπόγραφη εφόσον δεν έφερε ούτε ηλεκτρονική ούτε φυσική υπογραφή εκπροσώπου του εκδόντος πιστωτικού οργανισμού (ΤΜΕΔΕ).

Συμπερασματικά ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν μπορεί να θεωρηθεί καν ότι υπέβαλε με την προσφορά του εγγυητική επιστολή συμμετοχής αλλά ένα έγγραφο απολύτως ανυπόγραφο που δεν συνιστούσε έγγραφο αφού έλειπε παντελώς το βασικό στοιχείο του εγγράφου, ήτοι η υπογραφή του εκδότη του (είτε φυσική είτε ηλεκτρονική).

Επομένως δεν τίθεται καν ζήτημα προσκόμισής της εντός τριών εργασίμων ημερών όπως συμβαίνει με τις λοιπές συνήθεις (μη ηλεκτρονικές) εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, αλλά επεβάλλετο ο άμεσος αποκλεισμός της οικείας προσφοράς από την αναθέτουσα αρχή, κάτι που παρανόμως δεν συνέβη με την προσβαλλόμενη. Σε κάθε περίπτωση και επικουρικώς, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι πάντως καταρχήν υπεβλήθη η ως άνω εγγυητική επιστολή, και πάλι, εφόσον δεν έφερε ηλεκτρονική υπογραφή δεν συνιστούσε εγγυητική επιστολή συμμετοχής ηλεκτρονικής έκδοσης και ως εκ τούτου όφειλε ο διαγωνιζόμενος να προσκομίσει το πρωτότυπο αυτής εντός τριών εργασίμων ημερών στην αναθέτουσα αρχή, όπως ορίζει ρητώς το άρθρο 3.5 β

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

για τις συνήθειες (μη ηλεκτρονικές) εγγυητικές επιστολές συμμετοχής. Όμως, ο αναδειχθείς ως προσωρινός ανάδοχος ...Α.Ε. παρέλειψε να πράξει τούτο. Κατά συνέπεια η προσφορά του έπρεπε σε κάθε περίπτωση να αποκλεισθεί, δεδομένου ότι εξαίρεση από την υποχρέωση προσκόμισης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής εντός τριών (3) εργασίμων ημερών στην αναθέτουσα αρχή εισάγεται μόνο για τις εγγυητικές επιστολές ηλεκτρονικής έκδοσης πλην, όμως, η κατατεθείσα από την ...Α.Ε. δεν ήταν τέτοια, εφόσον δεν έφερε προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά τα άνω.

Η αναθέτουσα αρχή δεν αρνείται και κατά συνέπεια συνομολογεί την πραγματική βάση των ισχυρισμών μας.

Η αναθέτουσα αρχή παραβιάζει την αρχή της τυπικότητας με το να συγχέει ανεπίτρεπτα την αυθεντικότητα ενός δικαιολογητικού (εν προκειμένω της επίμαχης εγγυητικής επιστολής) με τη νομότυπη υποβολή του στον διαγωνισμό, κατά τον τρόπο που περιοριστικά προβλέπει η διακήρυξη.

Η επίμαχη εγγυητική, εφόσον δεν έφερε ψηφιακή υπογραφή αλλά υπεβλήθη εκτυπωμένη, δεν ήταν έγκυρη. Σε κάθε περίπτωση και επικουρικώς, έπρεπε να προσκομισθεί εντός τριών εργασίμων ημερών, κάτι που δεν συνέβη. Το αυτό συμβαίνει π.χ. με ένα αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας που μπορεί να είναι αυθεντικό αλλά δεν αρκεί να υποβληθεί σύμφωνα με την διακήρυξη ηλεκτρονικά, αλλά προσαπαιτείται και η προσκόμισή της εντός τριών εργασίμων ημερών στην υπηρεσία.

Η περί του αντιθέτου κρίση της αναθέτουσας αρχής συνιστά σαφή παράβαση της διακήρυξης η οποία δεσμεύει αμφίδρομα, και την αναθέτουσα αρχή. Είναι δε αδιάφορο αν έχει εκδοθεί νόμιμα ή μη η επίμαχη εγγυητική από το ΤΜΕΔΕ, κάτι στο οποίο επικεντρώνεται αποκλειστικά η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της. Δεν αποτελεί αντικείμενο της προσφυγής η εγκυρότητα της εγγυητικής κατά το χρόνο έκδοσής της, ούτε το αν φέρει τα απαραίτητα στοιχεία που απαριθμεί η επιτροπή διαγωνισμού. Η αρχικώς νομίμως εκδοθείσα από το ΤΜΕΔΕ εγγυητική δεν υπεβλήθη νόμιμα στον διαγωνισμό καθώς υπεβλήθη ανυπόγραφο εκτυπωμένο αντίγραφο της, ενώ επιπλέον δεν προσκομίσθηκε εντός τριών εργασίμων ημερών στην υπηρεσία. Είναι

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

πρόδηλο ότι με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής δεν απαντώνται καν οι αιτιάσεις μας, ως προφανώς βάσιμες και αληθείς, αλλά θίγονται άλλα, άσχετα ζητήματα, εκτός του αντικειμένου της προσφυγής [...]».

18. Επειδή η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της ισχυρίζεται αυτολεξεί τα κάτωθι: « [...] Στον όρο 3.5 της διακήρυξης του διαγωνισμού ορίζεται ότι : «3.5 Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά. Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10- 2017 Κ.Υ.Α.

β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.)».

Επίσης στον όρο 4.1 ,ζ της διακήρυξης ορίζεται ότι «ζ) Η Επιτροπή Διαγωνισμού, πριν την ολοκλήρωση της σύνταξης του πρακτικού της, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα και κινείται διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 82 και επόμενα του ν. 3669/2008».

Τέλος, στην τελευταία παράγραφο του όρου 17.Α.2 της διακήρυξης ορίζεται ότι «Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους».

Από τους ανωτέρω όρους της διακήρυξης προκύπτει με σαφήνεια ότι ηλεκτρονική υπογραφή φέρουν τα δικαιολογητικά συμμετοχής, τα οποία έχουν παραχθεί από τον ίδιο το διαγωνιζόμενο.

Είναι πρόδηλο, λοιπόν, ότι η εγγυητική επιστολή δεν είναι μεταξύ αυτών των δικαιολογητικών, αφού αυτή δεν συνιστά δικαιολογητικό που συντάσσει/παράγει ο διαγωνιζόμενος αλλά εκδίδεται από τους φορείς του άρθρου 17.Α.1 της διακήρυξης.

Επισημαίνουμε ότι στο άρθρο 3.5β του πρότυπου τεύχους διακήρυξης ανοιχτής διαδικασίας για τη σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου κάτω των ορίων, το οποίο είχε εγκριθεί με την υπ' αριθ. 127/2017 απόφαση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., που επικαλείται η προσφεύγουσα, πράγματι αναφερόταν ότι «Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.), οι οποίες φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή».

Πλην όμως, το εν λόγω πρότυπο τεύχος έχει αναθεωρηθεί, όπως προκύπτει από το (επισυναπτόμενο) υπ' αριθ. πρωτ. 3005/3-6-2019 έγγραφο της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Όπως δε προκύπτει από την {αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. με τη λειτουργία της παρακολούθησης αλλαγών (track changes) προς υποβοήθηση των Αναθετουσών Αρχών} αναθεωρημένη έκδοση του εν λόγω) πρότυπου τεύχους, το συγκεκριμένο άρθρο έχει πλέον ως εξής «Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.)».

Αυτήν την αναθεωρημένη μορφή του ως άνω πρότυπου τεύχους υιοθέτησε στην προκειμένη περίπτωση η Αναθέτουσα Αρχή, όπως προκύπτει από τον αντίστοιχο όρο της επίμαχης διακήρυξης, όπου η αναφερομένη στις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης φράση «οι οποίες φέρουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή» έχει απαλειφθεί.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Επομένως, οι εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται ηλεκτρονικά δεν απαιτείται πλέον να υποβάλλονται από τους διαγωνιζόμενους φέροντας ηλεκτρονική υπογραφή.

Σε διαφορετική περίπτωση η αναφορά, σε δύο μάλιστα σημεία της διακήρυξης (όροι 3.5 και 4.1 .ζ), περί της υποχρέωσης τόσο της Επιτροπής Διαγωνισμού όσο και της Αναθέτουσας Αρχής να επικοινωνούν με τους εκδότες των εγγυητικών επιστολών για την εξακρίβωση της εγκυρότητάς τους θα ήταν γράμμα κενό.

Στην προκειμένη περίπτωση η εταιρία μας υπέβαλε για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό την υπ' αριθ. e-60588/12-Ι 1-2019 εγγυητική επιστολή του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. Όπως αναγράφεται στο σώμα της εν λόγω εγγυητικής επιστολής, «Η παρούσα αποτελεί αριθμημένη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, εκδοθείσα μέσο.) ηλεκτρονικής υπηρεσίας, με επ' αυτής θέση του ακόλουθου μοναδικού QR code, δυνάμει της υπ' αριθμόν 229/2017 απόφασης της Δ.Ε. του Ν.Π.Ι.Δ. Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.». Προκύπτει, δηλαδή, ότι η εν λόγω εγγυητική επιστολή έχει εκδοθεί ηλεκτρονικά επ' αυτής δε έχει τεθεί και μοναδικός κωδικός OR code που πιστοποιεί την εγκυρότητά της. Την εγκυρότητά της εν λόγω εγγυητικής επιστολής επιβεβαίωσε και η Επιτροπή Διαγωνισμού (όπως είχε υποχρέωση από τους όρους 3.5 και 4.1.ζ της διακήρυξης) κατόπιν επικοινωνίας της με το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε., όπως προκύπτει από το σχετικό από 27-11-2019 πρακτικό της, το οποίο εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση και δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

Συνεπώς η εν λόγω εγγυητική επιστολή που υπέβαλε η εταιρία μας για τη συμμετοχή της στο διαγωνισμό είναι καθ' όλα νόμιμη, και όλα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. [...]

19. Επειδή με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 910/2014 ορίζεται στο άρθρο 25 ότι : «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασισόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι :

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

«Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι : «1..... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

20. Επειδή, επομένως, με τον Κανονισμό 910/2014 καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παρόχων τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγησή της εγγυώνται για τα στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή. Επιπλέον, η απρόσκοπτη λειτουργία του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. βασίζεται στη δυνατότητα επαλήθευσης του ακριβούς χρόνου παροχής των υπηρεσιών του συστήματος προς το χρήστη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

αυτού, όπως με την εξακρίβωση του χρόνου υποβολής της προσφοράς κάθε συμμετέχοντος οικονομικού φορέα στο σύστημα.

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 93 του Ν.4412/2016: «Ο ξεχωριστός σφραγισμένος φάκελος, με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» περιέχει: [...] β) στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης κάτω των ορίων:

αα) υπεύθυνη δήλωση κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 79,

ββ) εγγύηση συμμετοχής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72, [...]».

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 253 παρ. 1 του Ν.4412/2016: «1. Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της προστασίας του ανταγωνισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. [...].».

23. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 258 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 8 και 11 όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338), ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, εκτελούνται μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης [...]. Όσον αφορά

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

στις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων [...] 3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτοντες φορείς μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους [...] 6. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) Τις απαιτήσεις Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Β' του παρόντος νόμου και β) Τους κανόνες του παρόντος άρθρου και του άρθρου 259. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την με αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 Απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και β) στο π.δ. 25/2014. 7. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. 8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και τεχνικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή της σύνταξης κωδίκων πρακτικής. 9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες του παρόντος άρθρου κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων σχετικά με τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ, κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3861/2010 (Α'112), όσον αφορά στοιχεία και έγγραφα των δημοσίων συμβάσεων που αφορούν στη διαφάνεια και καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο ΚΗΜΔΗΣ, με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών [...]

12. Στις συμβάσεις της παρ. 7 εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 6 του άρθρου 36».

24. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 259 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

α) οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής, και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφοτύπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ββ) Σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτοντες φορείς δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφοτύπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της με αριθμ. ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., με κρυπτογραφημένο τρόπο και επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στον αναθέτοντα φορέα ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως ανωτέρω περιγράφεται [...] 5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ μη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. 6. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παράγραφο 10 του άρθρου 258».

25. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 281 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016 «1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 293 και της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291 περιέχουν ιδίως:: [...]) τις απαιτούμενες εγγυήσεις, τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται, [...] ε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών, ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς, [...] κβ) όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν στον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,».

26. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 302 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Οι αναθέτοντες φορείς ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων:

α) «Εγγύηση συμμετοχής», το ύψος της οποίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, αριθμητικώς και ολογράφως σε Ευρώ και δεν μπορεί να υπερβαίνει το δυο τοις εκατό (2%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, μη συνυπολογιζομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και παράτασης της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, με ανάλογη στρογγυλοποίηση.

Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, το ύψος της εγγύηση συμμετοχής υπολογίζεται επί της εκτιμώμενης αξίας, εκτός ΦΠΑ, του/των προσφερομένου/ων τμήματος/ων.

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς που καθορίζουν τα έγγραφα της σύμβασης. Ο αναθέτων φορέας μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει πριν τη λήξη τους τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής [...].

Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα από τα έγγραφα της σύμβασης δικαιολογητικά ή δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή της σύμβασης ή αν παρέχει ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες, οι οποίες απαιτούνται από τους αναθέτοντες φορείς, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 304 ή την παράγραφο 1 του άρθρου 305.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες:

αα) μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και

ββ) μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης ενδίκων μέσων προσωρινής δικαστικής προστασίας ή την έκδοση απόφασης επ' αυτών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και

γγ) μετά την ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 35 και 36 του ν. 4129/2013 (Α' 52), εφόσον απαιτείται.

β) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό έως πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς να υπολογίζεται ο ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.

Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για τις συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 337, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την τροποποίηση, συμπληρωματική εγγύηση το ποσοστό της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό έως 5% επί του ποσού της αύξησης εκτός ΦΠΑ.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση του αναθέτοντος φορέα ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης [...] δ) «Εγγύηση προκαταβολής», στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής, ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από της καταβολής, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Όταν, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, η τελευταία καλύπτει και την παροχή ισόποσης προκαταβολής προς τον ανάδοχο, χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγύησης προκαταβολής. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος προκαταβολής, αυτή λαμβάνεται με την κατάθεση από τον ανάδοχο εγγύησης προκαταβολής που θα καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της εγγύησης καλής εκτέλεσης και του ποσού της καταβαλλόμενης προκαταβολής. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης καλής εκτέλεσης πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορεί να χορηγούνται τμηματικά εφ' όσον τούτο ορίζεται στους όρους της διακήρυξης και στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για λόγους που δε σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το αντικείμενο της σύμβασης.

Για τα προηγούμενα στάδια της κατακύρωσης η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους συμμετέχοντες στις κάτωθι περιπτώσεις:

α) λήξης του χρόνου ισχύος της προσφοράς και μη ανανέωσης αυτής και β) απόρριψης της προσφοράς τους και εφόσον δεν έχει ασκηθεί

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ενδικοφανής προσφυγή ή ένδικο βοήθημα ή έχει εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ή ένδικων βοηθημάτων ή έχει λάβει χώρα παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης αυτών ή αυτά έχουν απορριφθεί αμετακλήτως.

2. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων ή των αγαθών κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η προσκόμιση τέτοιας εγγύησης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

3. Οι εγγυήσεις των παραγράφων 1 και 2 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/ 2016 (Α'13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέλη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Ε.Τ.Α.Α. Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση δικαιούχο.

4. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) τον αναθέτοντα φορέα προς τον οποίο απευθύνονται (ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής στις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, ζ) τους όρους ότι: (i) η εγγύηση παρέχεται

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και (ii) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής διακήρυξης/πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών του διαγωνισμού, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) (μόνο στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής) τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης.

5. Ο αναθέτων φορέας επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί η πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο οικονομικός φορέας αποκλείεται από το διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

6. Για τις συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν ειδικότερα τα εξής: (α) Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152 μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την αρμόδια υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από την αρμόδια υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις.

(β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, στο ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%), όπως διαμορφώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 1 και το άρθρο 337. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου [...].».

27. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 310 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, όπως ιδίως παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα που θεσπίζονται με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά το πρώτο εδάφιο δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για τον αναθέτοντα φορέα, εάν επίκειται αποκλεισμός του προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

28. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 315 του Ν.4412/2016: «Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα [.....]».

29. Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

30. Επειδή στο άρθρο 360 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

2. Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων του Τίτλου 3 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή της παραγράφου 1».

31. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του Ν.4250/2014 προβλέπεται ότι: «2.Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α 45) καταργούνται και η παράγραφος 2 του ιδίου άρθρου αντικαθίσταται ως εξής: [...] β. Δεν υφίσταται πλέον η υποχρέωση υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης δ και των εγγράφων που προσκομίζονται για δικαστική χρήση, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α ή επικυρωμένων αντιγράφων των εγγράφων αυτών από τους ενδιαφερόμενους για το σύνολο των συναλλαγών τους με τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α.

Αντί πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α, ευκρινή φωτοαντίγραφα των πρωτοτύπων εγγράφων που

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

εκδόθηκαν από τις υπηρεσίες και τους φορείς αυτούς ή των ακριβών αντιγράφων τους.

Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, καθώς και ευκρινή φωτοαντίγραφα από τα πρωτότυπα όσων ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α.

Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο.

Οι υπηρεσίες και οι φορείς στους οποίους κατατίθενται φωτοαντίγραφα, κατά τα ανωτέρω, υποχρεούνται να διενεργούν δειγματοληπτικό έλεγχο προκειμένου να εξακριβώσουν την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτά, σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των φωτοαντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ιδίως ζητώντας τη συνδρομή των υπηρεσιών ή των φορέων που εξέδωσαν τα πρωτότυπα. Τα αποτελέσματα αυτού του ελέγχου εν συνεχεία κοινοποιούνται στην καθ ύλην αρμόδια οργανική μονάδα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. [.....] δ. Η απαίτηση υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων, που έχουν εκδοθεί από τις υπηρεσίες και τους φορείς της περίπτωσης α, όταν προβλέπεται ρητά από την κείμενη νομοθεσία, καταργείται με την παρέλευση τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Εντός του προαναφερόμενου χρονικού διαστήματος, με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κάθε φορά αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, η διατήρηση της απαίτησης υποβολής πρωτοτύπων εγγράφων σε διαδικασίες, εφόσον το επιβάλλουν εξαιρετικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σε αυτήν.»

32. Επειδή κατά το άρθρο 2 του π.δ. 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), «νοούνται ως: 1. 'ηλεκτρονική υπογραφή': δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. 'προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή' ή 'ψηφιακή υπογραφή': ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. 'υπογράφων': φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. 'δεδομένα δημιουργίας υπογραφής': μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. 'διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 6. 'ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 7. 'δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής': δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. 'διάταξη επαλήθευσης υπογραφής' ... 9. 'πιστοποιητικό': ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. 'αναγνωρισμένο πιστοποιητικό': πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος I και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11. 'πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης': φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. 'προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής' ... 13. 'εθελοντική διαπίστευση' ...». Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: «1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο. 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

33. Επειδή σύμφωνα με την ΚΥΑ με αρ. 117384/26-10-2017 (ΦΕΚ Β'3821) «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» προβλέπεται ότι: Άρθρο 8 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων 1. Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται μέσω του υποσυστήματος κατά περίπτωση, με :

α. Την αποστολή ή κοινοποίηση σχετικών στοιχείων με μηνύματα δια της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της εκάστοτε ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή της εκάστοτε ηλεκτρονικής πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών/αίτησης συμμετοχής.

β. Την ανάρτηση σχετικών στοιχείων από τις Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού» της εκάστοτε ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

γ. Την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους Οικονομικούς Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς», της εκάστοτε διαδικασίας σύναψης σύμβασης και σε χωριστό σχετικό ηλεκτρονικό χώρο για κάθε Οικονομικό Φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει κατά περίπτωση τους (υπό)φακέλους :

i. «Δικαιολογητικά Συμμετοχής».

ii. «Τεχνική Προσφορά».

iii. «Οικονομική Προσφορά».

δ. Την ανάρτηση σχετικών στοιχείων από τις Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής» της εκάστοτε ηλεκτρονικής πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών.

ε. Την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους Οικονομικούς Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής» της εκάστοτε ηλεκτρονικής πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών/αίτησης συμμετοχής και σε χωριστό σχετικό ηλεκτρονικό χώρο για κάθε Οικονομικό Φορέα.

2. Τα σχετικά στοιχεία αποστολής, κοινοποίησης, υποβολής ή ανάρτησης που αποτυπώνονται στις αντίστοιχες οθόνες της διεπαφής του χρήστη, και ειδικότερα ο καταγεγραμμένος χρόνος αυτών, αποτελούν απόδειξη επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων μέσω του υποσυστήματος.

Οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση αποστολής, κοινοποίησης ή υποβολής και λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και, αν είναι κατά το νόμο εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επομένη εργάσιμη.

3. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν μέσω του υποσυστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας.

4. Οι Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς, τα Γνωμοδοτικά Όργανα και οι Εποπτικοί και Ελεγκτικοί Μηχανισμοί υποβάλλουν και αναρτούν μέσω του υποσυστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014, τα άρθρα 3 και 5 της αριθμ. ΥΑΠ/Φ. 40.4/3/1031 Ρυθμίσεις για το Ηλεκτρονικό Δημόσιο Έγγραφο (ΦΕΚ Β 1317/2012) και τις διατάξεις της παρούσας.[...] Άρθρο 10 Σχεδιασμός ηλεκτρονικών διαγωνισμών και

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

προσκλήσεων υποβολής δικαιολογητικών/αιτήσεων συμμετοχής Το υποσύστημα υποστηρίζει ηλεκτρονικά τις διαδικασίες σχεδιασμού των διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 1 της παρούσης.

Μέσω του υποσυστήματος ιδίως:

1. Πιστοποιημένοι χρήστες του Φορέα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης: [...]γ. Δύνανται να προβαίνουν στην χρήση προτύπων ή υποδειγμάτων που έχουν καταχωρηθεί από το Διαχειριστή του υποσυστήματος. [...]Άρθρο 12 Υποβολή Προσφορών/Αιτήσεων συμμετοχής

1. Χρόνος και τρόπος υποβολής Προσφορών/Αιτήσεων Συμμετοχής.

1.1. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν την προσφορά/αίτηση συμμετοχής, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή τους σε διαδικασία σύναψης σύμβασης και μέχρι τη σύναψη αυτής μέσω του υποσυστήματος με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται κατά περίπτωση στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και της παρούσης.

1.2 Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν την προσφορά ή την αίτηση συμμετοχής τους σε ηλεκτρονικό φάκελο μέσα στη προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Τα περιεχόμενα του ανωτέρω φακέλου ορίζονται, κατά περίπτωση, ως εξής:

(α) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» στον οποίο περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

(β) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς του οικονομικού φορέα.

(γ) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα [...]

Ο χρήστης - Οικονομικός Φορέας υποβάλλει, κατά περίπτωση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις τους ανωτέρω(υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω:

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

1.2.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8.

1.2.1.1 Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον Οικονομικό Φορέα στην Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτων Φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς/αίτησης συμμετοχής τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι υποχρεωτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, και κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, ενδεικτικά, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (*Apostille*).

1.2.1.2 Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων [...]

1.2.4. Στη συνέχεια, ο Οικονομικός Φορέας παράγει, κατά περίπτωση, από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς του οικονομικού φορέα σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*, τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσης και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς από τον

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Οικονομικό Φορέα. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα, κατά περίπτωση, παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής, Τεχνική Προσφορά και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα.

Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τον Οικονομικό Φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη του Οικονομικού Φορέα προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης.

1.2.4.1 Εφόσον τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η τεχνική προσφορά και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του υποσυστήματος, ο Οικονομικός Φορέας επισυνάπτει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε διακήρυξης.

1.2.4.2 Από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς η όποια αποστέλλεται στον Οικονομικό Φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.[...]».

34. Επειδή σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης ορίζεται ότι: «[...] Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς

3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος.

Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αρ. 117384/26-10-

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

2017 (3821 Β') «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)».

Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται ψηφιακά, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής.

3.2 Στον ηλεκτρονικό φάκελο προσφοράς περιέχονται:

(α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής».

(β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» [...] 3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.

β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.) [...] ε) Στη συνέχεια, οι

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

προσφέροντες παράγουν από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις» των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και της Οικονομικής Προσφοράς τους σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*). Τα αρχεία αυτά υπογράφονται από τους προσφέροντες με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς. Κατά τη συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τους προσφέροντες με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη των προσφερόντων, προκειμένου οι τελευταίοι να προβούν στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης.

στ) Εφόσον τα δικαιολογητικά συμμετοχής και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του υποσυστήματος, οι προσφέροντες επισυνάπτουν ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας διακήρυξης.

ζ) Από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στις ως άνω περιπτώσεις που με την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη ισχύος της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (ήτοι μετά την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ) [...]4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού [...] στ) Στη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, την ίδια ημέρα, ελέγχει τα δικαιολογητικά συμμετοχής του άρθρου 24.2 της παρούσας κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα (10) πρώτες κατά σειρά μειοδοσίας. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες.

ζ) Η Επιτροπή Διαγωνισμού, πριν την ολοκλήρωση της σύνταξης του πρακτικού της, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα και κινείται διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 82 και επόμενα του ν.3669/2008 [...]Άρθρο 15: Εγγύηση συμμετοχής

15.1 Για την συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείται η κατάθεση από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, κατά τους όρους της παρ. 1 α) του άρθρου 302 του ν.4412/2016, εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, που ανέρχεται στο ποσό των 43.000,00 Ευρώ. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.

15.2 Οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής περιλαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 302 παρ.4 του ν. 4412/2016, κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία :

- α) την ημερομηνία έκδοσης,
- β) τον εκδότη,
- γ) τον κύριο του έργου ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ...προς τον οποίο απευθύνονται,
- δ) τον αριθμό της εγγύησης,
- ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης),

ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου,

η) τα στοιχεία της διακήρυξης (αριθμός, έτος, τίτλος έργου) και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών,

θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,

ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται.

(Στο σημείο αυτό γίνεται παραπομπή στα σχετικά υποδείγματα, εφόσον υπάρχουν).

15.3 Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 19 της παρούσας, ήτοι μέχρι 14-09-2020, άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τον προσφέροντα να παρατείνει, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

15.4 Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, υπέρ του κυρίου του έργου, μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου αν ο προσφέρων αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής και στις περιπτώσεις του άρθρου 4.2 της παρούσας.

Η ένσταση του αναδόχου κατά της αποφάσεως δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγυήσεως.

15.5 Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 302 του ν. 4412/2016 [...]*Άρθρο 24 : Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς*

24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους:

(α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»

(β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά»

σύμφωνα με τα κατωτέρω:

24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα:

- α) το *Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ)*

- β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας [...].

35. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

36. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

37. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

38. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

39. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣτΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

40. Επειδή οι αρχές της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας που διέπουν τους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν να καθορίζονται σαφώς στην διακήρυξη οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό καθώς και τα κριτήρια ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης (βλ. ΕΣ 133/2008, Πράξη, Τμ. VI) με στόχο την επίτευξη πλήρους διαφάνειας και προστασίας του ανταγωνισμού (βλ. ΕΣ 2263/2011, 2016/2010, Τμ. VI).

41. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας κατά δέσμια αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης.

42. Επειδή, εξάλλου, σε περίπτωση που η ίδια η διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «*με ποινή αποκλεισμού...*», «*με ποινή απαραδέκτου....*», «*οι συμμετέχοντες πρέπει...*» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 70/2002).

43. Επειδή σε συνέχεια των ως άνω σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο λόγω της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους διαγωνισμούς αρχής της τυπικότητας, είχε κριθεί κατά το προγενέστερο θεσμικό καθεστώς ότι

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

όλες οι διατάξεις της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει το αντίθετο, με συνέπεια, ελλείψει αντίθετης ρητής διάταξης, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (Ελ. Συν. VI Τμήμα, Αποφ. 24995, 1949/2009. Πρ. 115, 10/2008, 222/2005, Ζ΄ Κλιμάκιο, Πρ. 116/2012, 1177/2009), πολλώ, δε, μάλλον όταν υφίσταται ρητή πρόβλεψη ότι συγκεκριμένος όρος τίθεται επί ποινή αποκλεισμού.

44. Επειδή περαιτέρω, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η υποχρέωση διαφάνειας αντιτίθενται επίσης σε κάθε διαπραγμάτευση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και ενός προσφέροντος στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, πράγμα που συνεπάγεται ότι, καταρχήν, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31). Συγκεκριμένα, αν γινόταν δεκτό ότι η αναθέτουσα αρχή έχει την εξουσία να ζητεί διευκρινίσεις από συγκεκριμένο υποψήφιο την προσφορά του οποίου κρίνει ανακριβή ή μη σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές της συγγραφής υποχρεώσεων, η εν λόγω αρχή θα κινδύνευε να θεωρηθεί ύποπτη, σε περίπτωση που τελικώς επέλεγε την επίμαχη προσφορά, ότι διεξήγαγε μυστικές διαπραγματεύσεις με τον οικείο υποψήφιο, εις βάρος των λοιπών υποψηφίων και κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης (απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 37). Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν απαγορεύει τη διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση της προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή της ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής σφαλμάτων, υπό τον όρο ωστόσο ότι θα τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις [βλ., συναφώς, στο πλαίσιο διαδικασιών προκήρυξης κλειστού διαγωνισμού εμπιπτουσών στην οδηγία

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ 2004, L 134, σ. 114), αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψεις 35 έως 45, όσον αφορά το στάδιο αξιολόγησης των προσφορών, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψεις 30 έως 39, όσον αφορά το στάδιο προεπιλογής των προσφερόντων]. Επιπλέον, η αίτηση διευκρίνισης δεν δύναται να καταλήξει στο να υποβάλει, στην πραγματικότητα, ο συγκεκριμένος προσφέρων νέα προσφορά (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Τέλος, και γενικά, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητήσει από τους υποψήφιους να διευκρινίσουν την προσφορά τους, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μεταχειριστεί τους υποψήφιους με ισότιμο και ειλικρινή τρόπο, έτσι ώστε μια αίτηση διευκρίνισης να μη δύναται, κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών και λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματός της, να έχει περιαγάγει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αίτησης αυτής (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko κ.λπ.*, C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 41, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 37). Ωστόσο, μια αίτηση διευκρίνισης δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών των οποίων η γνωστοποίηση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της οικείας σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 40).

45. Επειδή έχει κριθεί (βλ. Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύνθεση) ότι: α) ως «ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται ένα σύνολο δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας, ενώ

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ως «ψηφιακή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται εκείνη που συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του, έχει δημιουργηθεί με μέσα που ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται, με τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί επακόλουθη αλλοίωση των δεδομένων, β) για τη δημιουργία ψηφιακής υπογραφής απαιτείται ο υπογράφων να κατέχει διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των «δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής», για την επαλήθευση των οποίων απαιτείται η χρήση των «δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής» (κώδικες ή δημόσια κρυπτογραφικά κλειδιά) και η έκδοση ηλεκτρονικής βεβαίωσης, ήτοι ψηφιακού πιστοποιητικού που συνδέει μονοσήμαντα τα «δεδομένα επαλήθευσης μιας υπογραφής» (ή δημόσιο κλειδί) με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο και επιβεβαιώνει την ταυτότητα του, εξασφαλίζει τη γνησιότητα του υπογραφόμενου κατ' αυτόν τον τρόπο εγγράφου, την ακεραιότητα του, την εμπιστευτικότητα και τη μη αποποίηση της ευθύνης του υπογράφοντος, γ) η ψηφιακή υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ήτοι ηλεκτρονική βεβαίωση που εκδίδεται από «πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης» και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, ήτοι από διάταξη που διασφαλίζει, αφενός ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατ' ουσίαν μοναδικά και απόρρητα και δεν μπορούν με εύλογη βεβαιότητα να αντληθούν από αλλού, ενώ προστατεύονται αποτελεσματικά από το νομίμως υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησής τους από τρίτους και αφετέρου ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, τόσο κατά το ουσιαστικό όσο και κατά το δικονομικό δίκαιο, ενώ συνιστά μέθοδο απόδειξης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου. Επομένως, τα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν ασφαλή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εξομοιώνονται, από πλευράς έννομων συνεπειών, πλήρως, με τα ιδιοχείρως υπογεγραμμένα έγγραφα και αναπτύσσουν αυξημένη αποδεικτική δύναμη

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

(άρθρο 445 ΚΠολΔ) και, εφόσον η γνησιότητα του περιεχομένου τους δεν αμφισβητείται, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον ψηφιακώς υπογράφοντα δ) τα πιστοποιητικά δημιουργίας ψηφιακής υπογραφής που έχουν εκδοθεί από φορέα παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους καλυπτόμενους από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική υπογραφή τομείς, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες πιστοποίησης, που παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, τα δε προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία συνάδουν με την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τα αντίστοιχα προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα, ε) ηλεκτρονικό έγγραφο είναι το σύνολο των δεδομένων, τα οποία, αφού εγγραφούν στο μαγνητικό δίσκο ενός Η/Υ, αποτυπώνονται στη συνέχεια, κατά τρόπο αναγνώσιμο από τον άνθρωπο, στην οθόνη του Η/Υ ή εκτυπώνονται στον προσαρτημένο εκτυπωτή (print - out) και αποτελούν απεικόνιση της εγγραφής που έχει καταχωρηθεί στη μαγνητική επιφάνεια του σκληρού δίσκου του Η/Υ. Συνεπώς, έγγραφα που εκδίδονται ηλεκτρονικά, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, έχουν δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωσή τους.

46. Επειδή σκοπός των οικείων διατάξεων είναι η ταύτιση συγκεκριμένου προσώπου με συγκεκριμένο υποβληθέν έγγραφο και το περιεχόμενό του σε δεδομένη χρονική στιγμή και η εξασφάλιση του συνδέσμου της ψηφιακής υπογραφής με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί *«κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων»*.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

47. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση *Pirro Pizzo*, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τήρησης από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών δικαστηρίων συμπλήρωση των κενών των εγγράφων και της νομοθεσίας).

48. Επειδή από το σύνολο της κείμενης νομοθεσίας καθίσταται σαφές ότι η ψηφιακή υπογραφή στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων στοχεύει στην αντικατάσταση της φυσικής υπογραφής, παρέχοντας παράλληλα και τα εχέγγυα γνησιότητά της, ενώ συνιστά *sine qua non* προϋπόθεση παραδεκτής υποβολής του εγγράφου ως ηλεκτρονικού, ήτοι του οποίου η υπογραφή παράγεται (εξ ολοκλήρου ή απλώς αποτυπώνεται) με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής τεχνολογίας, δεδομένης της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής διαδικασίας υποβολής.

49. Επειδή, από τις οικείες διατάξεις και δη από τα άρθρα 36 και 37 του Ν. 4412/2016 και τις κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις, προκύπτει ότι η ψηφιακή υπογραφή εξυπηρετεί την ανάγκη ταυτοποίησης του υπογράφοντος κατά συγκεκριμένη χρονική στιγμή, επομένως, προκύπτει ευχερώς ότι διαφοροποιείται ο χρόνος υπογραφής με τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

50. Επειδή ψηφιοποίηση ονομάζεται η διαδικασία μετατροπής στοιχείων όπως έγγραφου, κείμενου, εικόνας, αντικείμενου ή σήματος από αναλογική σε ψηφιακή μορφή για την εισαγωγή τους στον υπολογιστή, ώστε να μπορέσουν να αποθηκευτούν και να γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας από

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

τον χρήστη. Οι δε συσκευές που χρησιμοποιούνται για την ψηφιοποίηση είναι οι ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές και οι σαρωτές (scanner).

51. Επειδή σύμφωνα με τον μοναδικό λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το ΤΜΕΔΕ εκδίδει αποκλειστικά και μόνο ψηφιακά υπογεγραμμένες ηλεκτρονικές εγγυητικές επιστολές και ότι δεν υφίσταται στην περίπτωση αυτή έντυπο πρωτότυπο παρά μόνο ηλεκτρονικό αρχείο με εγκεκριμένη ψηφιακή υπογραφή το οποίο, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, δεν προσκομίζεται σε έντυπη μορφή και για το λόγο αυτό η ως άνω ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητική επιστολή εξαιρείται από την υποχρέωση προσκόμισής της σε έντυπη μορφή εντός τριών εργάσιμων ημερών, ως ισχύει για τις εγγυητικές επιστολές. Ως εκ τούτου, κατά την προσφεύγουσα, η παρεμβαίνουσα που υπέβαλε σκαναρισμένη εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ δεν υπέβαλε ψηφιακά υπογεγραμμένη ηλεκτρονική εγγυητική επιστολή καθώς δεν έχει καμία διαλειτουργικότητα ούτε επίσης η ορατή απεικόνιση της ψηφιακής υπογραφής που αυτή φέρει ώστε κάποιος να δύναται να προβεί στον έλεγχο επαλήθευσής της κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ, με αποτέλεσμα το έγγραφο να αποτελεί απλό αντίγραφο εγγυητικής επιστολής και να μην φέρει ούτε φυσική ούτε ηλεκτρονική υπογραφή. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι υποβλήθηκε η ως άνω εγγυητική επιστολή, εφόσον δεν έφερε ηλεκτρονική υπογραφή δεν συνιστούσε εγγυητική επιστολή ηλεκτρονικής έκδοσης και, για το λόγο αυτό, η παρεμβαίνουσα όφειλε να προσκομίσει το πρωτότυπο αυτής εντός τριών εργάσιμων ημερών, το οποίο δεν έπραξε. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε να είχε απορριφθεί.

Περαιτέρω, ο αναθέτων φορέας στις απόψεις της αναφέρει ότι διαπιστώθηκε από την ίδια η εγκυρότητα του συνόλου των εγγυητικών επιστολών που κατατέθηκαν στο ΤΜΕΔΕ και εκτυπώθηκαν οι αντίστοιχες βεβαιώσεις εγκυρότητας και, ειδικότερα, με την υπ' αριθμ. πρωτ. 48662-20/11/2019 έγγραφο του ΤΜΕΔΕ βεβαιώθηκε η εγκυρότητα της εγγυητικής επιστολής της παρεμβαίνουσας, της οποίας και το περιεχόμενο είναι απόλυτα

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

σύμφωνο με τους όρους της Διακήρυξης.

Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της ισχυρίζεται ότι ηλεκτρονική υπογραφή φέρουν τα δικαιολογητικά συμμετοχής που έχουν παραχθεί από τον ίδιο τον διαγωνιζόμενο και ότι η εγγυητική επιστολή δεν περιλαμβάνεται μεταξύ αυτών αφού έχει συνταχθεί από το ΤΜΕΔΕ. Εξάλλου, ο όρος 3.5β του πρότυπου τεύχους της Διακήρυξης έχει αναθεωρηθεί από την ΕΑΑΔΗΣΥ και έχει παραληφθεί η φράση που είχε στο τέλος «οι οποίες φέρουν ψηφιακή υπογραφή», γεγονός από το οποίο συνάγεται, κατά την παρεμβαίνουσα ότι οι εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται ηλεκτρονικά δεν απαιτείται πλέον να υποβάλλονται από τους διαγωνιζόμενους φέροντας ηλεκτρονική υπογραφή. Παράλληλα, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, ο αναθέτων φορέας επικοινωνεί με τον εκδότη της εγγυητικής επιστολής για την εξακρίβωση της εγκυρότητάς της. Επιπλέον, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι έχει υποβάλει εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ που έχει εκδοθεί ηλεκτρονικά, έχει δε επ' αυτής τεθεί και μοναδικός κωδικός QR code που πιστοποιεί την εγκυρότητά της την οποία έχει επιβεβαιώσει η αναθέτων φορέας γεγονός που δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

52. Επειδή σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο άρθρο 24.2 προβλέπεται η υποβολή της εγγύησης συμμετοχής ως δικαιολογητικού συμμετοχής, ενώ στο άρθρο 3.5 α και β προβλέπεται ρητώς ότι τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. και ότι εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στον αναθέτοντα φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής με εξαίρεση τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.). Στο δε άρθρο 15 .4 προβλέπεται η περίπτωση κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής ενώ στο άρθρο 15.5 αναφέρονται ρητώς οι περιπτώσεις επιστροφής της στους οικονομικούς φορείς. Επομένως, σύμφωνα με τις διατάξεις της Διακήρυξης η ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητική επιστολή εξαιρείται από τα έγγραφα που πρέπει να προσκομισθούν σε έντυπη μορφή εντός τριών (3) εργασίμων ημερών. Ωστόσο, δοθέντος ότι τα ηλεκτρονικής έκδοσης έγγραφα διακινούνται ηλεκτρονικά ως πρωτότυπα έγγραφα, η εξαίρεση αυτή ουδόλως διαφοροποιεί την παραδεκτή υποβολή των εγγυητικών επιστολών, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, με την υποβολή τους στο πρωτότυπο, προκειμένου να καταστεί δυνατό να επιτελέσουν τη λειτουργία τους. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία των όρων της Διακήρυξης θα οδηγούσε στο παράδοξο ο αναθέτων φορέας να μην έχει στην κατοχή της πρωτότυπες ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητικές επιστολές προς επιστροφή ή κατάπτωση, ως ρητώς προβλέπει η Διακήρυξη, παρά μόνο απλά αντίγραφα. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4250/2014 που περιλαμβάνεται ρητώς στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, προβλέπεται η δυνατότητα διατήρησης της απαίτησης υποβολής εγγράφων στο πρωτότυπο. Εξάλλου, σύμφωνα με την ΚΥΑ με αρ. 117384, που επίσης κατά ρητή αναφορά περιλαμβάνεται στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, αναφέρεται ρητώς ότι μεταξύ των στοιχείων και δικαιολογητικών της ηλεκτρονικής προσφοράς/αίτησης συμμετοχής τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014, είναι υποχρεωτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

53. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε σκαναρισμένη την υπ' αριθμ. e-60588/12-11-2019 εγγυητική επιστολή του ΤΜΕΔΕ στην οποία απεικονίζεται ψηφιακή υπογραφή, ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα και δεν αμφισβητεί ούτε ο αναθέτων φορέας ούτε η παρεμβαίνουσα. Επίσης, ο αναθέτων φορέας έχει επαληθεύσει την εγκυρότητα της ηλεκτρονικής εγγυητικής επιστολής, ως ακριβώς αναφέρει η προσβαλλόμενη.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

54. Επειδή σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις ένα ηλεκτρονικό έγγραφο φέρει ψηφιακή υπογραφή, όταν κατά άνοιγμα του εγγράφου στην οθόνη ενός ηλεκτρονικού μέσου, ανοίγει και η δυνατότητα, μέσω της διαλειτουργικότητας είτε της ορατής απεικόνισης της ψηφιακής υπογραφής (του σχηματισμού αυτής) επί του εγγράφου είτε του ίδιου του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου, οιοσδήποτε να προβεί στον έλεγχο της επαλήθευσης της υπογραφής, κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ, δηλαδή να διερευνήσει τις «ιδιότητες υπογραφής», το όνομα και τα στοιχεία του «υπογράφοντος», αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης, αν το ψηφιακό πιστοποιητικό είναι σκληρής αποθήκευσης, μέχρι πότε ισχύει και αν το έγγραφο έχει τροποποιηθεί από την θέση της ψηφιακής υπογραφής και μετά. Εφόσον, κατά τον έλεγχο αυτό, διαπιστωθεί ότι στο έγγραφο έχει τεθεί προηγμένη ηλεκτρονική (ψηφιακή) υπογραφή που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, το έγγραφο θεωρείται νομίμως υπογεγραμμένο, έχει δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με το έγγραφο που φέρει ιδιόχειρη υπογραφή και έχει ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοση του και μόνο.

55. Επειδή η ψηφιακή υπογραφή καθιστά έγκυρη την ηλεκτρονική κατάθεση πρωτότυπου εγγράφου, με υπογραφή που ισοδυναμεί με την ιδιόχειρη, ή και αντίστροφα, η κατάθεση πρωτοτύπου ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου καθιστά δυνατή τον έλεγχο εγκυρότητας της ηλεκτρονικής υπογραφής, εξ ου και ρητά ορίζεται τόσο στο αναλυτικά εκτεθέν στην παρούσα νομικό πλαίσιο όσο και στους όρους της διακήρυξης ότι εφόσον η εγγυητική επιστολή είναι ηλεκτρονικής έκδοσης δεν υφίσταται υποχρέωση προσκόμισής της σε έντυπη μορφή. Αντίθετα, η ψηφιοποιημένη υπογραφή συνιστά απλό αντίγραφο της πρωτότυπης υπογραφής και δεν έχει την ίδια νομική ισχύ με την ψηφιακή ή/και την ιδιόχειρη υπογραφή δοθέντος ότι δεν παρέχει τα ίδια εχέγγυα γνησιότητας.

56. Επειδή, εν προκειμένω και σύμφωνα με τα ως άνω αναλυθέντα, η παρεμβαίνουσα έχει υποβάλει ηλεκτρονικά επεξεργασμένο έγγραφο μέσω σκαναρίσματος, ήτοι εν τοις πράγμασι αντίγραφο της εγγυητικής επιστολής

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ηλεκτρονικής έκδοσης του ΤΜΕΔΕ και όχι την πρωτότυπη ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητική επιστολή επί της οποίας είναι δυνατός ο έλεγχος της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής μέσω της διαλειτουργικότητας, η οποία πράγματι θα εξαιρούνταν από την υποχρέωση προσκόμισης πρωτοτύπου. Ως εκ τούτου, η παρεμβαίνουσα όφειλε εντός τριών εργασίμων ημερών να προσκομίσει πρωτότυπη εγγυητική επιστολή σε έντυπη μορφή από το ΤΜΕΔΕ, ως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, με αποτέλεσμα να μην δύναται να θεωρηθεί ως παραδεκτή η υποβολή της επίμαχης εγγυητικής επιστολής ως μη πρωτότυπης. Δέον όπως σημειωθεί ότι, εν προκειμένω, δεν θα μπορούσε να υποβληθεί παραδεκτώς ούτε η εκτύπωση της ως άνω εγγυητικής επιστολής καθώς δεν θα συνιστούσε επίσης πρωτότυπο αλλά αντίγραφο αυτής. Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί του αναθέτοντος φορέα καθώς και της παρεμβαίνουσας περί εγκυρότητας της υποβληθείσας εγγυητικής επιστολής προβάλλονται αλυσιτελώς καθώς η εγκυρότητα της εγγυητικής επιστολής δεν επηρεάζει την παραδεκτή ή μη υποβολή εγγυητικής επιστολής και, ειδικότερα, δεν δύναται να την θεραπεύσει δεδομένου ότι ο έλεγχος εγκυρότητας του εγγράφου πραγματοποιείται αφού διαπιστωθεί η παραδεκτή υποβολή του. Εξάλλου, η εγκυρότητα της εγγυητικής επιστολής δεν αίρει το γεγονός ότι ο αναθέτων φορέας εξακολουθεί να μην έχει στην κατοχή του εγγυητική επιστολή της παρεμβαίνουσας σε πρωτότυπη μορφή και αυτή να βρίσκεται στην κατοχή της παρεμβαίνουσας. Ομοίως, οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας ότι οι ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητικές επιστολές δεν υφίσταται υποχρέωση να φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή εφόσον αφαιρέθηκε η οικεία φράση από το πρότυπο Διακήρυξης της ΕΑΑΔΗΣΥ, προβάλλεται αλυσιτελώς αφενός μεν διότι δεν αίρεται η υποχρέωση υποβολής πρωτότυπης εγγυητικής επιστολής την οποία θα έχει στην κατοχή της ο αναθέτων φορέας μέχρι αυτή να επιστραφεί ή να καταπέσει και αφετέρου διότι η ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητικές επιστολές από το ΤΜΕΔΕ φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, ως προκύπτει από το υποβληθέν από την παρεμβαίνουσα έγγραφο.

57. Επειδή επί τη βάσει των ανωτέρω σκέψεων αναφορικά με το

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

ζήτημα της ψηφιακής υπογραφής εγγράφων που υποβάλλονται με την προσφορά διαγωνιζομένου στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού και τη δυνατότητα θεραπείας σε περίπτωση παράλειψής της, καθίσταται σαφές ότι δεν είναι δυνατή η προσφυγή στην δυνατότητα συμπλήρωσης αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, καθώς η έλλειψη υπογραφής ή η μη νόμιμη/ έγκυρη υπογραφή του ισοδυναμεί με την μη νόμιμη/ έγκυρη υποβολή του. Εν προκειμένω, το υποβληθέν από την παρεμβαίνουσα έγγραφο υποβλήθηκε ως ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητική επιστολή χωρίς όμως να διαθέτει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ως ηλεκτρονικό έγγραφο, παρά μόνο την απεικόνισή της λόγω σκαναρίσματος του εγγράφου και, ως εκ τούτου, δεν δύναται να εκληφθεί ως πρωτότυπη ηλεκτρονικής έκδοσης εγγυητική επιστολή, πλημμέλεια που δεν επιδέχεται διόρθωσης ή συμπλήρωσης. Επομένως, ο μοναδικός λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

58. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

59. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

60. Επειδή η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

61. Επειδή, ύστερα από τη σκέψη 59, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ.5 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 102/2019 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του αναθέτοντος φορέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του παραβόλου ποσού δέκα χιλιάδων οχτακοσίων πενήντα (10.850) ευρώ.

Αριθμός απόφασης: 140 / 2020

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 17 Ιανουαρίου 2020 και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2020 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΥΛΑ-ΜΑΡΙΑ
ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΠΙΣΜΙΡΗ**